

(ד"ה איפשר), והוא גם כן סגור דאין לחלק העונה. ואולם שם הוא דאורייתא, וגם כן אינו ענין לכאן תקפ.

**ואולם** זה דומה לכאורה לשעות דרבנן תקפא, דכיון דהרחקה לדאורייתא הוא דעבוד על כן שפיר יש לחלק בשעות, ע"ש היטב בפסחים (שם), ואם כן הכא נמי ענין ההידור שיהיה טעם המנה צפה הוא גם כן רק הוספת חיוב דרבנן לגוף המנה אכילה דאורייתא - דזמנה עד חלות, והוסיפו חכמים גם חיוב הויית הטעם בפיו, ועל כן שפיר שייך לחלק גם בחיוב הדרבנן בין קודם חלות לאחר חלות, כיון שהוא רק הוספה על הדאורייתא, דהדאורייתא יש לו זמן שהוא וכהך דשעות דרבנן הג"ל, ע"ש היטב בפסחים תקפב, ודו"ק תקפג.

**בערב תאכלו מצות** (יב, יח).

עשר השוואות מסוכות לפסח

**בגמרא** סוכה (כו.), נאמר כאן חמשה עשר (ויקרא כג, לד), ונאמר חמשה עשר בחג המנוחות (שם שם, ו), מה להלן הראשון חובה מכאן ואילך רשות, אף כאן לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות. והסם מנלן, אמר קרא בערב תאכלו מצות, הכחוז קצו חובה.

**יש** כמה דמיונות מסוכות לפסח, א) הך דסוכה דלילה ראשונה חובה ולהלן רשות, ב) ובספרא פרשת אמור (פרשה יב דרייתא ב) מלריך מיעוטים שלא ינהוג חיוב סוכה בפסח ומנה בסוכות, ועיין **במשנה למלך** (הלכות חמץ ומצה פ"ו ה"א) מה שכתב על הספרא תקפד, ג) ובפסח נאמר (להלן פסוק כא) משכו וקחו, דגדרש (שמו"ר

תקפ. כוונת רבינו, כמו שכתב בשו"ת בן פורת ח"א סימן י אות ז ד"ה מה: "דאין לחכמים לאסור בחצי... דהוא דבר תימה בעיני ההמון, ומה שאין כן בדאורייתא לא שייך זה. יעיין פסחים ב: היכן מצינו יום שמקצתו מותר בעשיית מלאכה ומקצתו אסור כו', אמר ליה הוא עצמו יוכיח שמקצתו מותר באכילת חמץ כו', הכי קאמר ליה רבי אליעזר אמינא לך אנא מלאכה דרבנן ואת אמרת לי חמץ דאורייתא, והיינו דחכמים אין להם לחלק היום, מה שאין כן בדאורייתא דגזירת הכתוב הוא, ע"ש היטב ברש"י (ד"ה ואת אמרת: "...במילי דאורייתא שגזירת הכתוב כך היא, ואין זו מדת חכמים)".

**תקפא.** "דבחמץ - לבד איסור של תורה שהוא משש שעות ולמעלה (פסחים יא.), הוסיפו חכמים שתי שעות כדתנן (שם יא:) אוכלין כל ארבע... ושורפין בתחלת שש, הרי לך בשל דבריהם שתי שעות אסורות והארבע ראשונות לא אסרו", רש"י פסחים ב: ד"ה שעות דרבנן.

**תקפב.** דברי האבני נזר ז"ל הועתק בספר פסקי תשובה ח"א סימן עז, ובהערה שם ציין לדברי רבינו כאן שדן בדבריו. ומה שנראה מדברי רבינו שהסכים לדבריו - דלרבי אלעזר בן עזריה מותר לאחר חצות, כן מתבאר גם דעת הגאון רבי מנחם זעמבא ז"ל - כפי מה שהביא בנו בספרו גור אריה יהודה קונטרס המועדים סימן ו אות ח ע"ש. ועיין עוד מקראי קודש פסח ח"ב סימן נו; הגדה של פסח מבית הלוי - 'צפון' אות ז בשם הגרי"ז מבריסק ז"ל, כי עצה זו: "נאה הדבר למי שאמרו..." ע"ש; שו"ת או נדברו ח"א סימן לו. אמנם עיין שו"ת אגרות משה או"ח ח"ה סימן לח אות ה, ועיין שו"ת להורות נתן ח"ד סימן מא"ב, מה שהשיב על דבריו, (ושם אות יב הביא גם כן דברי רבינו כאן, וראה שם אות יג). ועיין שם ח"י סימן מז ד"ה יקרתו, הערה על פי דברי דרשות חתם סופר ח"ב לז"ך אלול תקעג דף שנה: ד"ה אבל.

**תקפג.** אוצרות יוסף חידושי יורה דעה קונטרס ב אות ו.

**תקפד.** וראה עוד כלי חמדה ח"א בקונטרס המילואים לפרשת אמור אות ו. בביאור התורה כהנים.

טו, ג) משכו ידיכם מעבודה זרה כו', הרי <sup>1234567</sup>אגוד, אי לרבי יהודה לעכב, ואי לרבנן למנוה דביטול עבודה זרה - לו התייחסות לפסח, וכן בסוכות אמרו בערכין (לג:) דביטל (עורא) ילרא דעבודה זרה, ואגין זכותא כי סוכה, (ד) וכשם שדרשו בקידושין (מא:) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל (לעיל פסוק ו), מלמד שכל ישראל כולן יוצאין בפסח אחד, כך דרשו בסוכה (כו:) כל האזרח בישראל ישבו בסוכות (ויקרא כג, מב), מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת, (ה) ובסוכה (מה) מיד תינוקות שומטין לולציהן ואוכלין אתרוגיהן, ופירש רש"י (ד"ה מיד) שהגדולים חוטפין וגוזלין לולצין ואתרוגים מיד התינוקות, וכזה בפסח חוטפין מנה לתינוק (פסחים קט), כלומר גוזלין, עיין רש"י (שם ד"ה חוטפין), (ו) ופסח מנה מרור בכריכה להלל (שם קטו), וכן הארצות מינים לריכים

אגוד, אי לרבי יהודה לעכב, ואי לרבנן למנוה (עיין סוכה יא:), (ז) והתחלת החג בחמשה עשר לחודש כמו פסח, (ח) וריש לולב הגזול בירושלמי (סוכה פ"ג ה"א) דיבש פסול, משום לא המחים יהללו י-ה (תהלים קטו, יו), הרי לולב הוא חיות ומנענין זו ח"י נענועים, וכן המנה ענינה חיות, עיין מנחות (נג) מנה תהיה (ויקרא כג, ה) הַתִּיבָה תִּקְפֶּה, (ט) ועיין ברוקח (סימן ריט ד"ה במדרש) דהיושב בסוכה נשמר מן המזיקין ע"ש תקפו, וכן בפסח הוא ליל שימורים (להלן פסוק מב) לילה המשומר וצא מן המזיקין (פסחים קט:), (י) עיין במהר"י ווי"ל (סימן קלא ד"ה ויש שנהגו) על קיום מצות סוכה, כאילו נעשה שותף להקצ"ה במעשה בראשית תקפז, וכזה על קיום מצות מנה ברוקח (סימן קלא ד"ה האוכל תקפח) תקפט.

תקפה. בביאור הדבר דמצה ענינה חיות, עיין גליוני הש"ס פסחים ב. ד"ה כתבו, והובא לעיל בפרשתנו עמוד קעו. וראה שם הערה שלז.

תקפו. ז"ל הרוקח: "במדרש (עיין ילקוט שמעוני פרשת אמור רמז תרג ד"ה וחגותם), וסוכה תהיה לצל יומם (ישעיה ד, ח), אמר רבי לוי, כל מי שהוא מקיים מצות סוכה בעולם הזה, הקב"ה מיסך עליו מן המזיקין, שכן הוא אומר (תהלים צא, ד) באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה". ועיין שו"ת דובב מישרים ח"א סימן עט ד"ה ובגוף, שדן מדברי הרוקח אלה, דמותר לישן יחידי בסוכה, ע"ש. (ועיין שם משמאל סוכות תרעד ד"ה והנה סוכה, בשם אביו הגה"ק האבני נור ו"ל).

תקפו. שכתב שם: "המקיים מצות סוכה, כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, סוכה דומה לב', ועולם דומה לב', ב' עולמות ב' יצרים" ע"ש. ביאור דבריו, סוכה דומה לב', היינו כמו הכשר סוכה שהוא בשלש דפנות כדאיתא בסוכה ב., כן העולם דומה לב', עיין מנחות כט: העולם דומה לאכסדרה, והיינו שיש רק שלש מחיצות, כמו שביארו בתוספות ראש השנה כד. ד"ה אכסדרה.

תקפת. שכתב שם: "האוכל מצה כהלכתה שבעה ימים, כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, דכתיב (להלן יג, ז) מצות יאכל את שבעת הימים, ימים אין כתיב כאן, אלא שבעת הימים, שבעה ימי בראשית", (ובשו"ת מהרש"ם ח"ג בהשמות לח"א סימן רט, ייחס בטעות דבריו הרוקח לקוח מהירושלמי, וכבר העיר בזה בשו"ת ציץ אליעזר ח"י סימן כז אות א, ע"ש).

תקפט. גליוני הש"ס סוכה כז. ד"ה נאמר; שם שבת י. ד"ה כאילו. יש לציין עוד לגליוני הש"ס נדרים לב. ד"ה גדולה, שהביא מראשונים, לגבי מצות לולב ומצות פסח, שהמקיימם כאילו קיים כל התורה - דשקולים כתר"ג מצות ע"ש. והובא להלו בפרשת בשלח עמוד שעא-שעב. ועיין עוד גליוני הש"ס ירושלמי מועד